

NÁVRH LEGÁLNÍHO ZPŮSOBU SPOLUPRÁCE ARCHEOLOGA S DETEKTORÁŘEM při prospekci na pravidelně oraných plochách

Předně je třeba přijmout zásadu, že archeologie se nebude řídit osobními zájmy, potřebami a požadavky detektorářů, ale naopak detektorář se musí přizpůsobit požadavkům archeologie jako vědního oboru (což není starožitnictví či sběratelství), který se řídí přesně stanovenými profesními pravidly. To znamená, že detektorář již nebude provádět „nekontrolovanou“ samostatnou prospekci dle svého uvážení, tj. bez předem dohodnutých podmínek s územně příslušnou oprávněnou archeologickou organizací (s oprávněním k provádění archeologických výzkumů – ne každý vystudovaný archeolog a ne každé muzeum takové oprávnění má).

Detektorář tedy nejdříve osloví územně příslušné oprávněné archeologické pracoviště (dále jen „archeolog“) a osobně nabídne spolupráci. Pokud archeolog nabídku přijme (což ale nemusí), je třeba pečlivě dohodnout podmínky spolupráce (písemně) s tím vědomím, že **archeolog musí převzít plnou odpovědnost** za dodržování těchto podmínek, tzn. musí si být zcela jistý, že detektorář je osobou zkušenou, důvěryhodnou a bezúhonnou.

K tomu by archeolog měl provést „registraci“ detektoráře, tj. kromě zaznamenání osobních údajů dle dokladu totožnosti by v ideálním případě měl požadovat i další dokumenty (výpis z trestního a přestupkového rejstříku, reference z případné účasti na odborných školeních a dřívějších výzkumech, technické údaje používaných detektorů apod.). Archeologové by měli iniciovat vznik registračního webového portálu, pro případ, že detektoráři budou spolupracovat i s jinými archeology v jiných okresech, aby se zbytečně procedury neopakovaly. Tento portál by sloužil interně archeologům ke sdílení pozitivních i negativních informací o detektorářích.

Vzhledem k nezbytnému požadavku na osobní odpovědnost nemůže být tato forma dohody s jednotlivci nahrazena dohodou s detektorářskými občanskými sdruženími či spolky.

Každá prospekce musí být společně s archeologem **PŘEDEM** projednána a naplánována, dohodnuta metoda průzkumu, přesně vymezena plocha, hloubka zásahu, způsob dokumentace (kromě kvalitní fotografické, měřické a lokalizační lze doporučit i GPS záznam stopy – trasy prospekce, videozáznam prospekce – zejména postupu při nálezů k prokázání správné manipulace s nálezem a úplného obsahu nálezů), způsob nakládání s nálezem po vyzvednutí atd. Detektorář musí být v terénu připraven prokázat se dokumentem potvrzujícím provádění prospekce na daném místě (kopíí projektu, dokumentem o spolupráci s archeologem a kontaktem na něj pro případné ověření, zákresem zkoumaného území do mapy, souhlasem majitele pozemku s kontaktem na něj apod.).

Archeolog musí kromě toho splnit standardní podmínky provádění terénního archeologického výzkumu – předem vypracovat projekt výzkumu, uzavřít dohodu (písemně) s vlastníkem pozemku, předem registrovat výzkum do příslušné databáze, po ukončení výzkumu vyhodnotit záznamy detektoráře a ověřit jejich průkaznost, řádně se postarat o nálezy (evidence, konzervace, uložení), vypracovat nálezovou zprávu s předepsanou strukturou a výzkum též odpovídajícím způsobem publikovat s odborným vyhodnocením získaných poznatků.

Pokud taková spolupráce bude fungovat, archeologové by mohli v rámci svých organizací najít i nějaký způsob odměňování (např. dohoda o provedení práce, úhrada cestovních výdajů), neboť odměnu za nálezy učiněné při archeologickém výzkumu (což je i prospekce detektorem kovů dle výše uvedeného) nelze ze zákona poskytnout. Odměnou detektorářům je však jistě dobrý pocit z prospěšné činnosti.